

IMPACT VAN HET CORONAVIRUS (COVID-19) OP HET SOCIALE WELZIJN VAN GELDERLANDERS – VIJFDE PEILING

IN OPDRACHT VAN PROVINCIE GELDERLAND

**ONDERZOEK DOOR KIESKOMPAS IN OPDRACHT VAN PROVINCIE GELDERLAND
ANDRÉ KROUWEL, JEROEN VAN LINDERT, TOM ETIENNE, YORDAN KUTIYSKI EN KYRA BOS**

› Inhoudsopgave

• Inhoudsopgave	2
• Over Kieskompas	3
• Over het onderzoek	3
• Onderzoeksopzet	3
• Respondenten: het Gelderland-panel	3
• Samenvatting	4
• Resultaten	6
• Gezondheid en risico-inschatting	6
• Psychologische en sociale impact	7
• Maatregelen gepast?	8
• Verwachtingen voor de toekomst	10
• De impact op de economische situatie	11
• Impact op werk	13
• Gelderlanders in dienstverband	14
• Gelderse zelfstandigen	16
• Omscholing en bijscholing	16
• Kijk op de arbeidsmarkt sinds de corona-uitbraak	17
• Impact corona-uitbraak op huidige baan	18
• Toekomst van Gelderland	19
• Uitdagingen provincie	21

› Over Kieskompas

Bij Kieskompas brengen we politieke opinies en maatschappelijke trends in beeld. Dat doen we via gericht panelonderzoek en met behulp van online tools en events. Zo helpen we wetenschappelijk en onafhankelijk onderzoek een stapje vooruit. Het onderzoeksinstituut Kieskompas wordt dan ook gevormd door een groep betrokken en enthousiaste wetenschappers die betrouwbare informatie leveren aan kiezers en besluitvormers.

› Over het onderzoek

De uitbraak van het coronavirus heeft grote impact op ons dagelijkse leven. School, werk, sport, familie; alles loopt op dit moment even voor iedereen anders. Provincie Gelderland heeft Kieskompas gevraagd om onderzoek te doen naar de impact van het coronavirus (COVID-19) op het welzijn van de Gelderlanders (welbevinden). De uitkomsten zullen de Provincie Gelderland helpen mee te denken over de impact van deze crisis op het persoonlijke leven van de Gelderlanders en worden gebruikt om Gelderland zo goed mogelijk door deze periode te helpen.

› Onderzoekopzet

Kieskompas zal het Gelderland-panel minimaal één keer per maand benaderen om aan onderzoek (in relatie tot het coronavirus) deel te nemen. Deze onderzoek hebben als doel om de sociaal-maatschappelijke impact van het coronavirus op de Gelderlanders beter in kaart te brengen. Het maandelijks peilen is geen overbodige luxe, want de impact van het coronavirus is groot. Het Sociaal Cultureel Planbureau schrijft zelfs nooit zulke grote veranderingen in het Centraal Onderzoek Burgerperspectieven gezien te hebben sinds het 12,5 jaar geleden begonnen is¹. Deze vijfde peiling (28 augustus tot 3 september) richt zich op de impact van het coronavirus op ondernemen, werken en leren. Eerdere peilingen en rapportages:

- › [Peiling 1](#): 10 tot 14 april 2020 (4515 Gelderse respondenten)
- › [Peiling 2](#): 29 april tot 4 mei 2020 (4397 Gelderse respondenten)
- › [Peiling 3](#): 29 mei tot 3 juni 2020 (3418 Gelderse respondenten)
- › [Peiling 4](#): 19 tot 25 juni 2020 (3288 Gelderse respondenten)
- › [Diepteanalyse eerste vier peilingen](#)

› Respondenten: het Gelderland-panel

De vijfde peiling is vrijdagmiddag 28 augustus onder het gestratificeerde Gelderland-panel (7106 mensen) verspreid en via een anonieme link verder verspreid. Op donderdagochtend 3 september hadden 3265 mensen het onderzoek volledig ingevuld, waarvan 3119 mensen uit het Gelderland-panel (antwoordratio van 45.6 procent) en 145 mensen via de anonieme link. Van de 3265 mensen die het onderzoek invulden, gaven 3231 mensen aan in Gelderland te wonen.

De resultaten van dit onderzoek zijn gewogen naar geslacht, leeftijd, opleiding, etniciteit en stemgedrag om de data ten aanzien van deze kenmerken representatief te maken voor de provincie Gelderland. Gewichten hoger dan het 99,5^e percentiel zijn getrimd. Om respondenten een gewicht toe te kennen, moet hun leeftijd, geslacht, migratie-achtergrond, opleiding en het stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen bekend zijn, hetgeen 3113 Gelderlanders met ons deelden.

---

1 Dekker, P., den Ridder, J., van Houwelingen, P., & Miltenburg, E. (2019). Burgerperspectieven 2020/2. Den Haag: SCP.

› Samenvatting

Anders dan berichten in de media soms doen vermoeden, is het **draagvlak voor de huidige corona-maatregelen** nog steeds erg groot. Bijna negen op de tien Gelderlanders noemt de huidige corona-maatregelen van de Nederlandse overheid gepast (58 procent) óf zelfs (veel) te soepel (29 procent). Er is dan ook **ongerustheid**: minder dan één op de twintig Gelderlanders verwacht dat het coronavirus snel zal verdwijnen, terwijl eind juni (peiling 4: 19 - 25 juni) nog één op de tien Gelderlanders dit dacht. Ook de angst voor een nieuwe golf van besmettingen is iets toegenomen; nu geeft twee op de drie Gelderlanders dit aan. Het percentage Gelderlanders dat het coronavirus (heel erg) bedreigend acht voor de eigen **gezondheid** én die van vrienden of familie is sinds het begin van de uitbraak aanzienlijk afgenomen, maar is ten opzichte van eind juni juist weer iets toegenomen. Daarnaast is bijna acht op de tien Gelderlanders bang dat andere mensen zich niet aan nieuwe, strengere corona-maatregelen zullen houden als deze worden ingevoerd. Uit de data blijkt dus een beeld van een blijvende, of zelfs groeiende, ongerustheid zonder duidelijk eindpunt. Veel mensen hebben het gevoel dat het niet snel beter zal worden en zien geen echte oplossing in het vooruitzicht. De zichtbare online en offline protesten tegen de corona-maatregelen weerspiegelen dus vooral de opinie van een kleine en luidruchtige minderheid.

De mentale en sociale effecten van het coronavirus vlakken ook iets af, maar blijven verhoogd. Het aantal Gelderlanders dat negatieve psychologische en sociale gevolgen van het coronavirus ervaart is dan wel aanzienlijke lager dan aan het begin van de corona-uitbraak, maar is in de afgelopen drie maanden weinig tot niet gedaald. Zo geeft nog steeds een kwart van de Gelderlanders aan dat zij sinds de corona-uitbraak het gevoel heeft dat er niets is om naar uit te kijken. Het coronavirus en de genomen maatregelen hebben dus nog steeds een aanzienlijke impact op het sociale welzijn van Gelderlanders. En deze impact wordt in het bijzonder zwaarder gevoeld door vrouwen, jongeren en praktisch opgeleiden.

Bijna alle Gelderlanders ervaren het coronavirus als (enigszins) bedreigend voor de economische situatie van Nederland en de rest van de wereld. Het percentage Gelderlanders dat de pandemie (enigszins) bedreigend acht voor de eigen inkomsten is aanzienlijk lager, maar toch geeft nog ruim een kwart van de Gelderlanders dit aan. Sinds april is zowel de ervaren dreiging voor de eigen inkomsten als voor de economische situatie van Nederland iets afgenomen; terwijl de veronderstelde bedreiging voor de economische situatie in de rest van de wereld ongeveer gelijk is gebleven. Wat betreft het huishoudinkomen geeft bijna acht op de tien Gelderlanders aan dat dit sinds de corona-uitbraak gelijk is gebleven; bij iets minder dan één op de tien is het hoger is geworden; en bij een iets grotere groep is het huishoudinkomen gedaald. Dit inkomensverlies wordt vaker dan bij anderen gerapporteerd door Gelderlanders die (zeer) moeilijk kunnen rondkomen; een flexibel dienstverband hebben; óf als zelfstandige werken.

Ook het uitgavenpatroon van Gelderlanders is sinds de corona-uitbraak behoorlijk veranderd. Zo zegt ruim vier op de tien Gelderlanders minder geld uit te geven sinds de corona-uitbraak, terwijl één op de veertien aangeeft juist méér geld uit te geven. Deze laatste groep lijkt klein, maar betreft wederom vooral kwetsbare Gelderlanders: Gelderlanders die (zeer) moeilijk kunnen rondkomen óf een slechtere gezondheid hebben. Deze kwetsbare groep heeft het leven mogelijk anders moeten organiseren en ziet zich geconfronteerd met hogere uitgaven en tegelijkertijd ook minder inkomsten. De economische gevolgen slaan dus hard toe bij diegenen die relatief gezien in een precaire economische situatie zaten.

Bijna één op de tien Gelderlanders met betaald werk geeft aan bang te zijn in de nabije toekomst geen werk meer te hebben en/of te verwachten dat het aantal betaalde uren de komende zes maanden zal afnemen. Ongerstheid over de eigen baan is groter onder bepaalde groepen. Zo zijn jongeren, praktisch geschoolden, maar vooral ook Gelderlanders met een flexibel dienstverband én Gelderlanders die (zeer) moeilijk rondkomen hier relatief vaker bang voor. Deze Gelderlanders worden daarbij minder vaak doorbetaald als ze een werkdag missen, hebben vaker het gevoel dat ze hard moeten werken, dat ze continu gecontroleerd worden door managers en gediscrimineerd worden op werk. Tegelijkertijd zien we in deze zwaar getroffen groepen een zeker optimisme: velen denken dat gemakkelijk een vergelijkbare baan te vinden. Deze groepen hebben er de

afgelopen zes maanden dan ook het vaakst aan gedacht om ander werk te zoeken. Alles bij elkaar zien we dat de impact van het coronavirus het leven van deze kwetsbare groepen verder compliceert, maar dat deze groep zeker ook veerkracht vertoont. Bij de zelfstandigen zien we dat acht op de tien de vrijheid als ondernemer niet zou willen opgeven, ondanks de economisch moeilijke tijd. Daarentegen zegt één op de vijf zelfstandigen liever in loondienst te willen gaan om de economische onzekerheid te verminderen.

Ruim één op de acht Gelderlanders zonder betaald werk geeft aan sinds de corona-uitbraak nagedacht, óf actie te hebben ondernomen, om betaald werk te vinden. Bij studenten zonder betaalde baan zegt vier op de tien werk te zoeken, en onder de groep onvrijwillig werklozen/werkzoekenden zegt maar liefst negen op de tien dit. Ruim vier op de tien Gelderlanders die een betaalde baan hebben (óf overwegen te gaan werken) zegt in de afgelopen zes maanden wel eens nagedacht te hebben, dan wel actie te hebben ondernomen, om te switchen naar een andere sector (niet per se een ander beroep dus). Het meest in trek zijn: onderwijs (19 procent); informatie en communicatie (17 procent); cultuur, recreatie en toerisme (16 procent); zorg (15 procent); openbaar bestuur (12 procent); zakelijke dienstverlening (12 procent); en industrie (11 procent). Het idee van een wissel naar een andere sector is niet opvallend in een periode van economische neergang; mensen bereiden zich mentaal voor op verandering. Bijna 20 procent van de Gelderlanders die studeren, een betaalde baan hebben, óf deze overwegen geeft aan zich sinds de corona-uitbraak méér zorgen te maken over hun carrièreperspectief; terwijl 15 procent aangeeft juist nieuwe kansen te zien op de arbeidsmarkt. Jongeren en Gelderlanders die (zeer) moeilijk rondkomen maken zich zowel meer dan anderen zorgen over hun carrièreperspectief, maar zien ook vaker nieuwe kansen voor zichzelf op de arbeidsmarkt. We zien dus relatief vaak ongerustheid over de algemene economische situatie bij kwetsbare groepen, maar ook een vertrouwen dat men een (andere) baan vindt.

Eén op de drie Gelderlanders met betaald werk maakt zich sinds de corona-uitbraak in Nederland zorgen om op het werk besmet te raken met het coronavirus. Ditzelfde aantal Gelderlanders ervaart een hogere werkdruk sinds de corona-uitbraak. Tegelijkertijd is een derde van de Gelderlanders zijn of haar werk juist meer gaan waarderen. Gelderlanders die moeilijker rondkomen met het huishoudinkomen maken zich ook vaker zorgen om op het werk met het coronavirus besmet te raken. Mensen in lager betaalde banen zijn dan ook oververtegenwoordigd in contact-beroepen met hoger (ervaren) risico. En ondanks een toegenomen werkdruk zijn juist vrouwen, maar ook theoretisch opgeleiden, hun werk sinds de corona-uitbraak relatief gezien meer gaan waarderen; terwijl aan de andere kant theoretisch opgeleiden óók vaker aangeven minder plezier in hun werk te hebben. Voor deze groep zit de waardering van de eigen baan dus eerder in de uitersten.

Tot slot stelden we de Gelderlanders net als eind april (peiling 2: 29 april tot 4 mei) een aantal vragen over de toekomst van Gelderland. Vergelijkbaar met eind april denkt iets minder dan de helft van de Gelderlanders dat Nederland na de corona-crisis weer op dezelfde voet zal verdergaan. Het aantal Gelderlanders dat hoopt dat er na de corona-crisis meer belang wordt gehecht aan het welzijn van mensen - in plaats van aan economische groei - is met zeven op de tien ongeveer gelijk gebleven. Bijdragen aan een groenere economie was eind april-begin mei voor ongeveer twee op de tien een voorwaarde om financiële steun te geven aan bedrijven. Op dit moment is dat voor bijna drie op de tien Gelderlanders een voorwaarde. Tegelijkertijd is meer dan de helft van de Gelderlanders het er (helemaal) niet mee eens dat na de coronacrisis de nadruk meer op de economie dan op het klimaat moet liggen.

Ook vroegen we Gelderlanders om honderd euro te verdelen over zeven uitdagingen waar de provincie aan werkt. Gelderlanders geven gemiddeld het meeste geld (21 euro) aan de uitdaging 'Woningen en leefomgeving' en gemiddeld het minste (9 euro) aan 'Economisch vestigingsklimaat'. Het valt daarbij op dat het budget redelijk gelijk wordt verdeeld over de verschillende uitdagingen en de verschillen tussen groepen wat betreft leeftijd, opleiding of geslacht beperkt zijn.

Resultaten

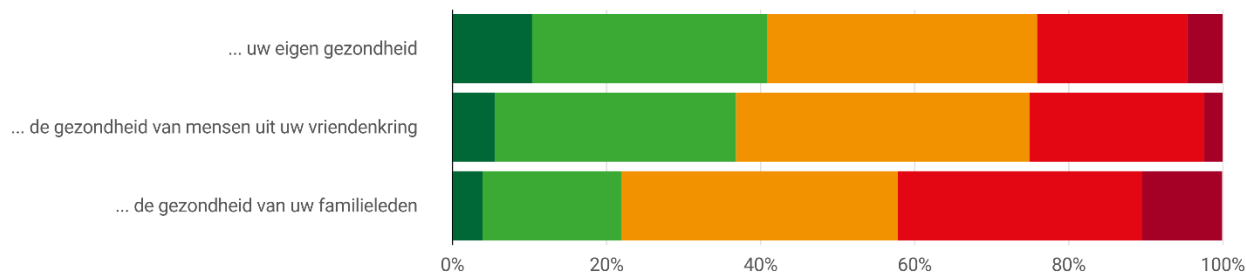
Gezondheid en risico-inschatting

Het coronavirus wordt door ruim twee op de tien Gelderlanders als (heel erg) bedreigend voor de **eigen gezondheid** en die van **vrienden** gezien. Vier op de tien Gelderlanders noemt het coronavirus (heel erg) bedreigend voor de **gezondheid** van hun **familieleden**. Daarnaast noemt nog ruim één op de drie Gelderlanders het coronavirus een beetje bedreigend voor de eigen gezondheid en die van vrienden en familie.

In hoeverre vindt u het coronavirus (COVID-19) bedreigend voor...

Kieskompas

■ Helemaal niet bedreigend ■ Niet zo bedreigend ■ Een beetje bedreigend ■ Bedreigend ■ Heel erg bedreigend

Door Kieskompas Gemaakt met LocalFocus

Bron: Onderzoek Kieskompas in Gelderland (28 augustus - 03 september 2020)

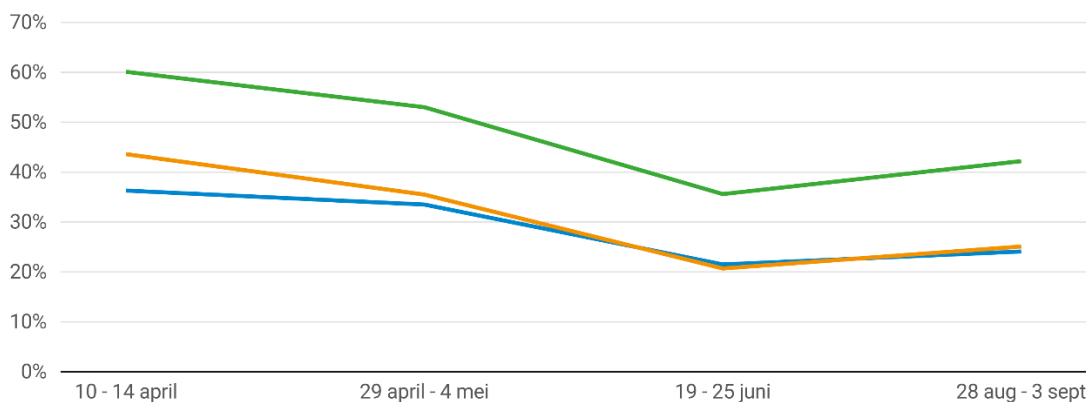
In eerdere peilingen kwam al naar voren dat **jongeren, theoretisch opgeleiden** en Gelderlanders die hun **eigen gezondheid (zeer) goed** noemen het coronavirus **minder bedreigend** voor de eigen gezondheid ervaren dan anderen. Het aantal Gelderlanders dat het coronavirus als (heel) bedreigend voor de eigen gezondheid en die van vrienden en familie ervaart, is **sinds de corona-uitbraak in april behoorlijk afgenomen**. Echter, **ten opzichte van eind juni** is het aantal Gelderlanders dat het **coronavirus (heel) erg bedreigend** noemt met betrekking tot de eigen gezondheid en die van vrienden en familie juist weer iets **toegenomen**.

In hoeverre vindt u het coronavirus (COVID-19) bedreigend voor...

Kieskompas

Percentage (heel erg) bedreigend

■ ... uw eigen gezondheid ■ ... de gezondheid van uw familieleden
■ ... de gezondheid van mensen uit uw vriendenkring

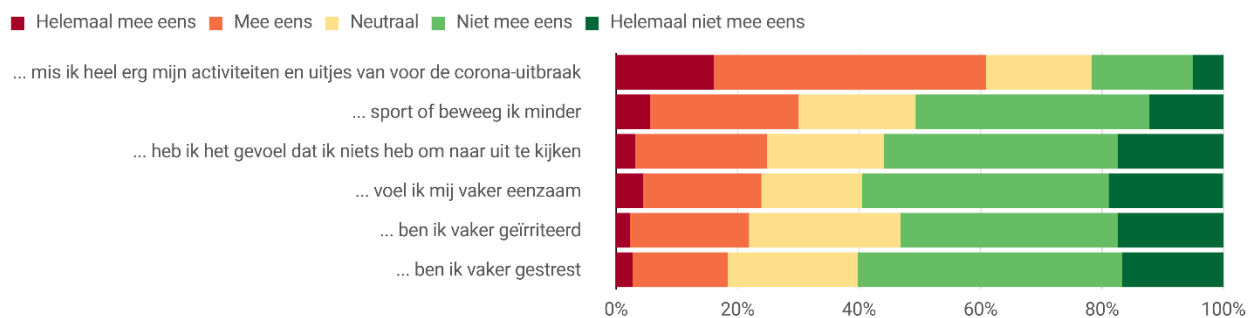
Door Kieskompas Gemaakt met LocalFocus

Bron: Onderzoek Kieskompas in Gelderland (28 augustus - 3 september 2020)

Psychologische en sociale impact

De uitbraak van het coronavirus en de genomen corona-maatregelen hebben een aanzienlijke **impact op het sociale welzijn** van de Gelderlanders (gehad). Zo geeft ruim zes op de tien Gelderlanders aan de *activiteiten en uitjes van voor de corona-uitbraak heel erg te missen* en een kwart van de Gelderlanders heeft zelfs het gevoel *niets te hebben om naar uit te kijken*. Daarnaast geeft bijna twee op de tien Gelderlanders aan *vaker gestrest* te zijn en een nog iets grotere groep Gelderlanders *is vaker geïrriteerd* of *eenzaam*. Net als in de eerdere peilingen komt naar voren dat het coronavirus een **grotere (negatieve) psychologische en sociale impact** heeft op **vrouwen, jongeren en praktisch opgeleiden**. Ook Gelderlanders met een **slechtere algemene gezondheid** ervaren vaker grotere negatieve psychologische gevolgen, zoals *vaker eenzaam*, *geïrriteerd* en *het gevoel dat ze niks hebben om naar kunnen uitkijken*.

Sinds de corona-uitbraak in Nederland...

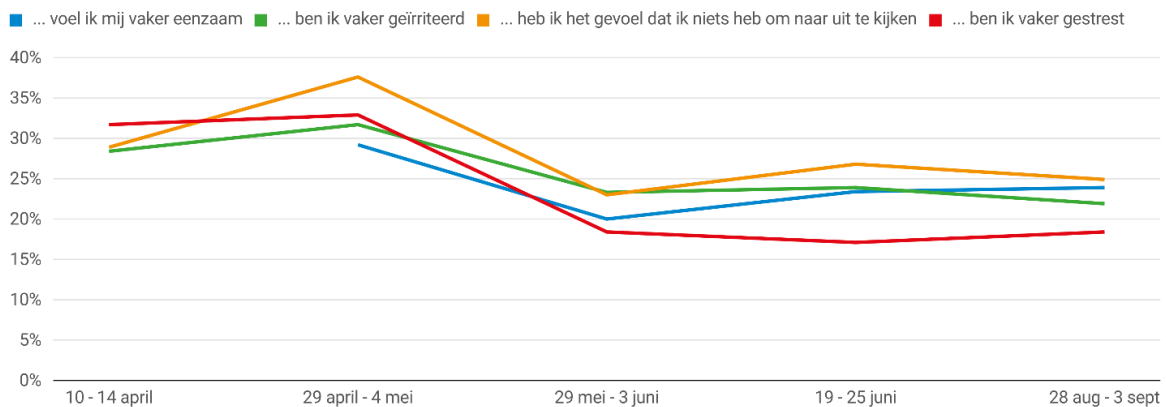
Door Kieskompas Gemaakt met LocalFocus

Bron: Onderzoek Kieskompas in Gelderland (28 augustus - 3 september 2020)

Het aantal Gelderlanders dat **negatieve psychologische en sociale gevolgen** van het coronavirus ervaart is overigens **aanzienlijke lager dan aan het begin van de corona-uitbraak**. Zo gaf bijvoorbeeld eind april ongeveer één op drie Gelderlanders aan vaker gestrest te zijn, terwijl nu één op de vijf Gelderlanders dit aangeeft. In onderstaande grafiek wordt duidelijk dat Gelderlanders ook andere negatieve psychologische en sociale gevolgen minder vaak ervaren dan in april, **hoewel dit de laatste drie maanden weinig veranderd is**.

In hoeverre vindt u het coronavirus (COVID-19) bedreigend voor...

Percentage Gelderlanders (Helemaal) Mee eens

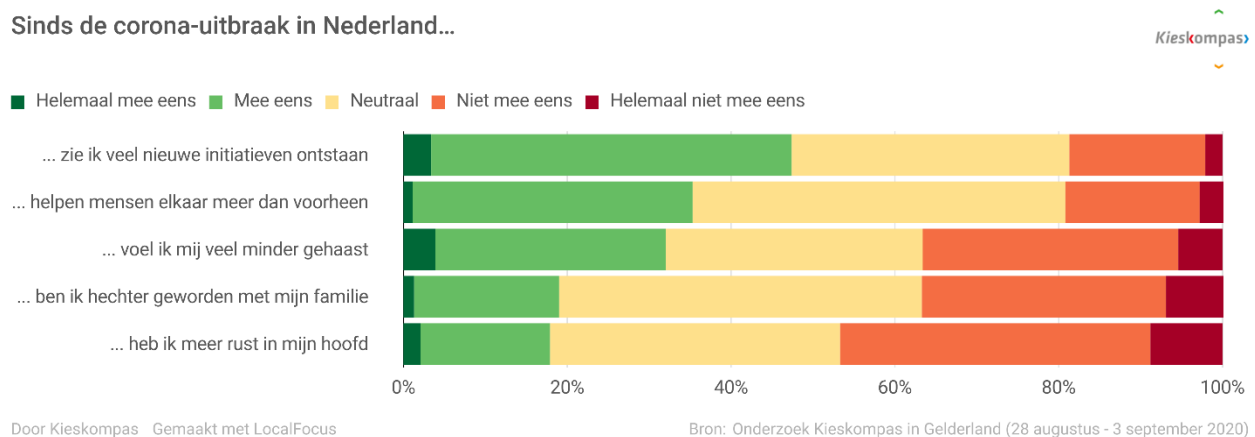

Door Kieskompas Gemaakt met LocalFocus

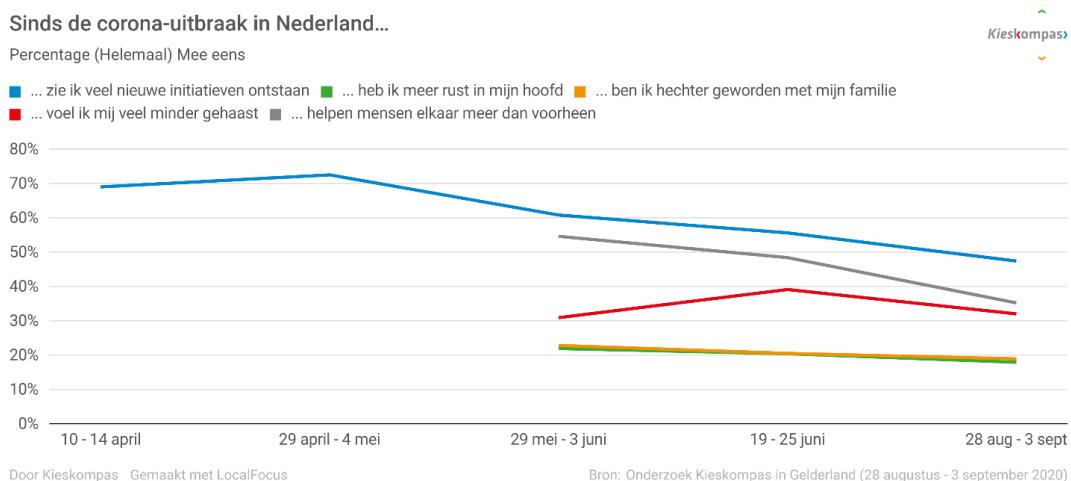
Bron: Onderzoek Kieskompas in Gelderland (28 augustus - 3 september 2020)

Naast deze negatieve psychologische en sociale gevolgen van het coronavirus zien veel Gelderlanders ook **positieve ontwikkelingen**. Zo geeft (nog steeds) bijna de helft van de Gelderlanders aan veel *nieuwe initiatieven te zien ontstaan* en ruim één op de drie Gelderlanders is het er (helemaal) mee eens dat *mensen elkaar meer helpen dan voorheen*.

Sinds de corona-uitbraak in Nederland...

Het aantal Gelderlanders dat sinds de uitbraak van het coronavirus in Nederland deze **positieve ontwikkelingen** ziet is **net als** het aantal Gelderlanders dat **negatieve psychologische en sociale gevolgen** ervaart wel **iets afgenomen**. Dit zou deels verklaard kunnen worden doordat Gelderlanders aan de 'nieuwe situatie' wennen, of doordat de intensiteit van de crisis als minder heftig wordt ervaren.

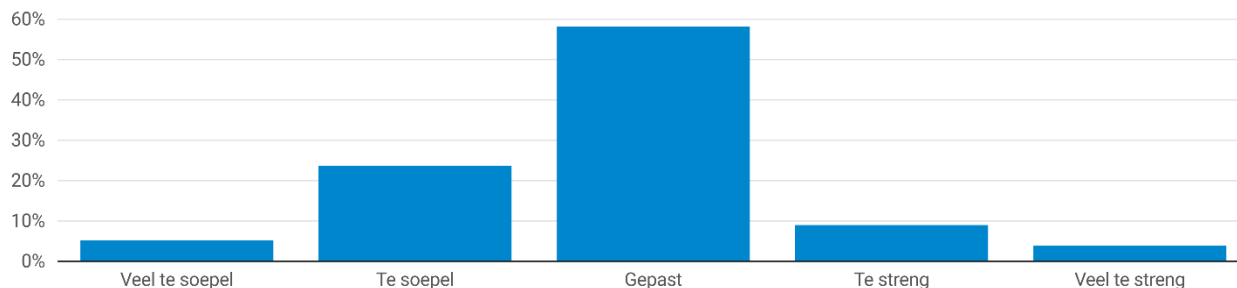

Maatregelen gepast?

Bijna zes op de tien Gelderlanders noemt de **corona-maatregelen van de Nederlandse overheid gepast**, hoewel dit aantal wel **iets lager** is **dan bij de tweede peiling (29 april – 4 mei)**, toen zo'n twee op drie Gelderlanders de maatregelen gepast noemden. Het aantal Gelderlanders dat de maatregelen **(veel) te soepel** noemt is ten opzichte van eind april **toegenomen** van ruim één op de tien naar bijna drie op de tien Gelderlanders, terwijl het aantal Gelderlanders dat de maatregelen **(veel) te streng** noemt juist is **afgenomen** naar van twee op de tien naar één op de acht Gelderlanders. **Bijna negen op de tien Gelderlanders noemt de huidige maatregelen gepast of (veel) te soepel**. De zichtbare corona- protesten kunnen dus gezien worden als een kleine luide minderheid.

Vindt u de maatregelen van de Nederlandse overheid op de corona-crisis gepast, te streng of te soepel?

Door Kieskompas Gemaakt met LocalFocus

Bron: Onderzoek Kieskompas in Gelderland (28 augustus - 3 september 2020)

Praktisch geschoolden en Gelderlanders met een **hogere leeftijd** en **minder goede algemene gezondheid** noemen de maatregelen **vaker (veel) te soepel** dan anderen. Het verschil in leeftijdsgroepen blijft echter beperkt. Daarnaast valt het op dat **praktisch geschoolden** en **mannen** de maatregelen minder vaak gepast vinden, waarbij de maatregelen **zowel vaker (veel) te soepel als (veel) te streng** genoemd worden. Als we kijken naar de '[Typen Gelderlanders](#)' zien we dat bijna drie op de vier Gelderse Middenvelders (die veel vertrouwen in de overheid hebben) de maatregelen gepast noemen, terwijl de helft van de Onbegrepen Gelderlanders (die weinig vertrouwen in de overheid hebben) de maatregelen gepast noemt.

Vindt u de maatregelen van de Nederlandse overheid op de corona-crisis gepast, te streng of te soepel?

Percentage (helemaal) mee eens	Veel te soepel	Te soepel	Gepast	Te streng	Veel te streng
18-34	3.5	18.7	63.2	10.4	4.2
35-49	6.7	21.9	54.6	9.2	7.6
50-64	7.9	27.3	53.0	9.9	2.0
65+	2.6	25.3	62.7	6.4	2.9
Man	3.9	26.8	54.7	9.8	4.8
Vrouw	6.7	20.2	62.1	8.0	2.9
Lager-opgeleid	9.4	26.1	50.5	9.1	4.9
Middel-opgeleid	4.8	24.5	57.9	9.7	3.1
Hoger-opgeleid	2.7	20.7	64.1	8.0	4.4
Gezondheid:					
Zeer goed	5.6	13.0	63.1	12.7	5.6
Goed	4.9	21.5	61.8	7.7	4.1
Gaat wel	6.6	37.5	43.8	10.3	1.8
(Zeer) Slecht	4.2	38.0	47.9	7.0	2.8
Trendsettende	6.3	25.4	65.1	1.6	1.6
Middenvelder	0.6	15.9	74.4	4.3	4.9
Dadengerichte	1.9	30.6	60.2	3.7	3.7
Traditiegetrouwe	0.8	20.3	65.0	13.8	0
Onbegrepen	4.5	29.9	51.5	4.5	9.7
Totaal	5.2%	23.7%	58.2%	9.0%	3.9%

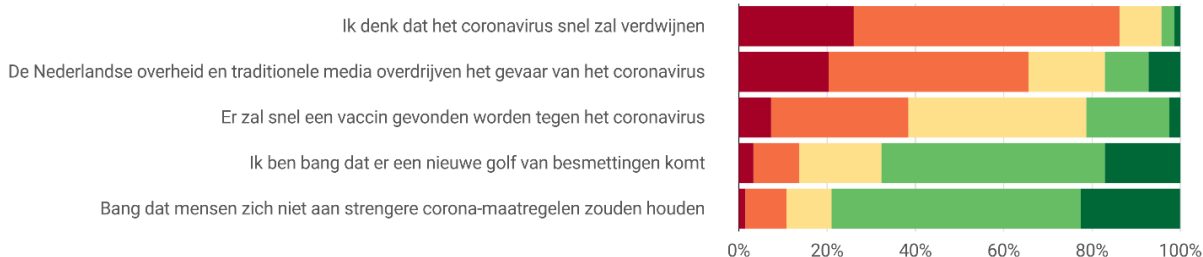
Verwachtingen voor de toekomst

Minder dan één op de twintig Gelderlanders denkt dat het *coronavirus snel zal verdwijnen*, terwijl dit bij de **vorige peiling (19 - 25 juni)** nog zo'n één op de tien Gelderlanders was. Daarentegen verwacht één op de vijf Gelderlanders dat er *snel een vaccin voor het coronavirus gevonden* zal worden en is **één op de zes Gelderlanders** van mening dat het *gevaar van het coronavirus door de Nederlandse overheid en traditionele media overdreven wordt*. Een groot deel van de Gelderlanders is bang dat er een *nieuwe golf van besmettingen komt*, hetgeen ook iets is toegenomen ten opzichte van de vorige peiling (19 - 25 juni). Bijna acht op de tien Gelderlanders is bang dat mensen zich niet aan strengere corona-maatregelen zouden houden als deze worden ingevoerd.

In hoeverre bent u het eens of oneens met de onderstaande stellingen?

■ Helemaal mee oneens ■ Mee oneens ■ Neutraal ■ Mee eens ■ Helemaal mee eens

Door Kieskompas - Gemaakt met LocalFocus

Bron: Onderzoek Kieskompas in Gelderland (28 augustus - 3 september 2020)

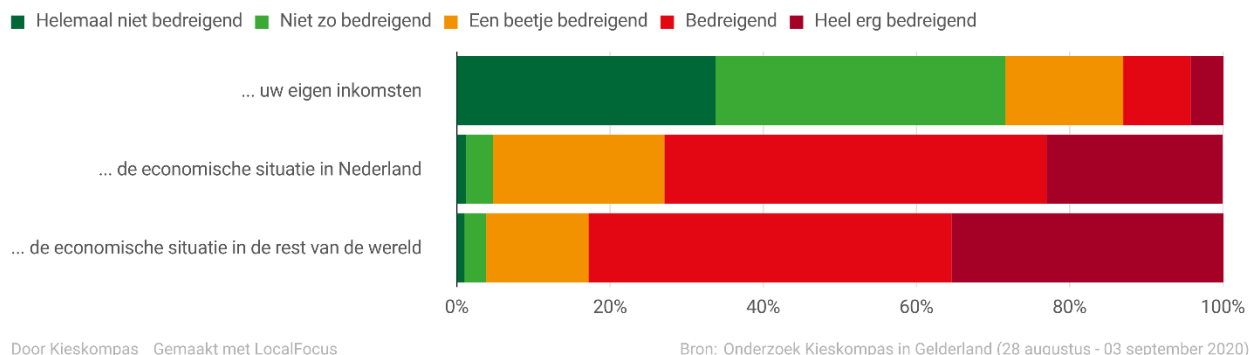
Gelderlanders met een (zeer) goede algemene gezondheid, jongeren en de Onbegrepen Gelderlanders zijn **vaker** van mening dat het gevaar van het coronavirus door de *Nederlandse overheid en traditionele media overdreven* worden en zijn het *minst bang* voor een nieuwe golf van besmettingen.

Percentage (helemaal) mee eens	Ik denk dat het coronavirus snel zal verdwijnen	De Nederlandse overheid en traditionele media overdrijven het gevaar van het coronavirus	Er zal snel een vaccin gevonden worden tegen het coronavirus	Ik ben bang dat er een nieuwe golf van besmettingen komt	Als er strengere corona-maatregelen komen, ben ik bang dat mensen zich niet aan deze regels zullen houden
18-34	2.6	23.2	20.0	61.6	77.9
35-49	3.2	19.1	22.5	66.1	81.6
50-64	4.5	15.2	23.5	71.7	78.9
65+	6.5	12.2	19.0	69.5	77.7
Man	4.8	18.1	24.0	62.2	77.8
Vrouw	3.9	16.0	18.4	73.8	80.2
Lager-opgeleid	8.0	13.2	14.0	68.8	88.7
Middel-opgeleid	2.1	20.2	23.8	69.3	77.0
Hoger-opgeleid	4.7	15.6	22.9	64.4	74.6
Gezondheid:					
Zeer goed	4.2	20.2	26.3	55.8	71.3
Goed	4.7	17.0	21.4	66.8	79.4
Gaat wel	3.8	16.5	19.9	79.7	83.2
(Zeer) Slecht	1.4	9.2	6.4	78.3	85.1
Trendsettende	3.3	9.5	23.2	71.0	74.2
Middenvelder	3.6	10.2	21.7	67.1	74.3
Dadengerichte	7.3	11.0	18.7	67.3	81.7
Traditiegetrouwe	1.6	15.4	22.8	72.9	81.5
Onbegrepen	10.4	20.7	17.8	58.1	85.7
Totaal	4.3%	17.2%	21.3%	67.7%	78.9%

De impact op de economische situatie

Het coronavirus wordt door bijna alle Gelderlanders als (enigszins) bedreigend ervaren voor de **economische situatie in Nederland en de rest van de wereld**. Het aantal Gelderlanders dat het coronavirus in bepaalde mate bedreigend noemt voor de **eigen inkomsten** is **aanzienlijk lager, maar nog steeds ruim een kwart** van de Gelderlanders. In de volgende hoofdstukken zal gekeken worden in hoeverre Gelderlanders verwachten dat het coronavirus impact heeft op hun eigen financiële situatie.

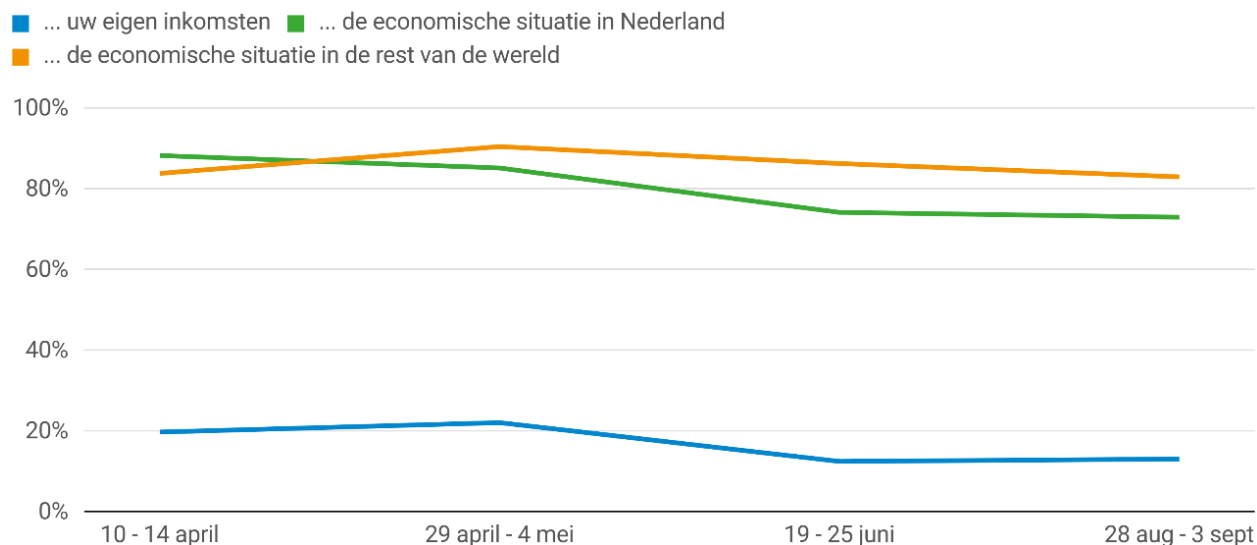
In hoeverre vindt u het coronavirus (COVID-19) bedreigend voor...

Het aantal Gelderlanders dat het virus (heel) bedreigend noemt voor de **eigen inkomsten en de economische situatie in Nederland** is **iets afgenomen** sinds april, terwijl de ervaren dreiging voor **de economische situatie in de rest van de wereld** ongeveer **gelijk** is gebleven.

In hoeverre vindt u het coronavirus (COVID-19) bedreigend voor...

Percentage (heel erg) bedreigend

Ook werd Gelderlanders gevraagd of hun *huishoudinkomen sinds de corona-uitbraak veranderd* is. Bijna **acht op de tien** Gelderlanders zegt dat hun huishoudinkomen sinds de corona-uitbraak **gelijk is gebleven**, **iets minder dan één op de tien** zegt dat het **hoger** is geworden en **iets meer dan één op de tien** zegt dat het **lager** is geworden. Er zijn echter **grote verschillen tussen groepen**. Zo zegt één op de drie Gelderlanders die **(zeer) moeilijk kunnen rondkomen** dat hun huishoudinkomen sinds de corona-uitbraak lager is geworden of zelfs helemaal weggevallen. Ook drie op de tien **zelfstandigen** zegt dat hun inkomen lager is geworden of zelfs helemaal weggevallen. Voor Gelderlanders met een **flexibel dienstverband** is dit iets minder dan één op de vier, terwijl dit bij Gelderlanders met een **vast dienstverband** één op de vijftien Gelderlanders is.

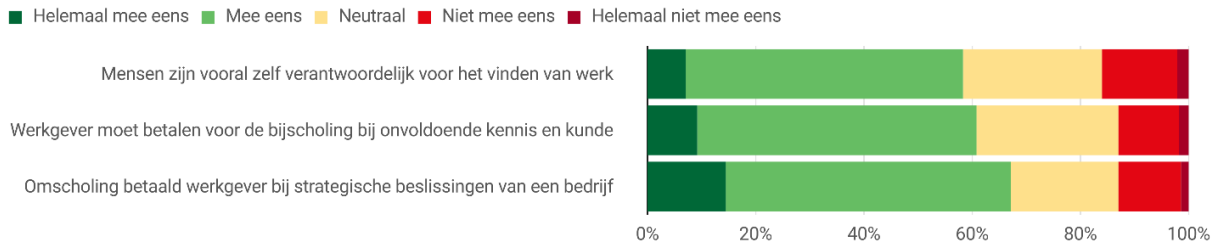
Ook het uitgavenpatroon van Gelderlanders is sinds de corona-uitbraak behoorlijk veranderd. **Zo zegt ruim vier op de tien Gelderlanders minder geld uit te geven sinds de corona-uitbraak**. Vooral Gelderlanders vanaf 65 jaar, Gelderlanders met een (zeer) goede algemene gezondheid, theoretisch geschoolden, studenten, vrouwen en zelfstandigen geven vaker aan dat ze minder geld uitgeven sinds de corona-uitbraak. Het valt verder op dat mensen die **(zeer) moeilijk kunnen rondkomen** of een **slechtere algemene gezondheid** hebben vaker aangegeven sinds de corona-uitbraak **meer geld uitgeven**. Deze mensen hebben hun leven waarschijnlijk anders moeten organiseren.

	Is het inkomen van uw huishouden sinds de corona-uitbraak veranderd?				Geeft u sinds de corona-uitbraak in Nederland over het algemeen meer of minder geld uit?		
Percentage (helemaal) mee eens	Hoger geworden	Gelijk gebleven	Lager geworden	Helemaal weggevallen	Ik geef minder geld uit	Ik geef hetzelfde uit	Ik geef meer geld uit
18-34	19.8	65.8	13.6	0.7	39.3	52.7	8.0
35-49	12.2	78.0	9.6	0.3	32.7	55.6	11.7
50-64	4.0	80.9	14.7	0.3	40.8	52.1	7.1
65+	2.2	89.1	8.1	0.5	46.6	49.8	3.6
Man	11.3	77.4	11.2	0.2	33.9	58.9	7.2
Vrouw	6.3	80.7	12.3	0.7	47.3	45.2	7.5
Lager-opgeleid	5.8	84.9	9.1	0.3	38.9	57.9	3.2
Middel-opgeleid	9.3	78.6	11.7	0.4	36.5	53.0	10.5
Hoger-opgeleid	10.7	75.2	13.5	0.5	46.4	47.6	5.9
Gezondheid:							
Zeer goed	12.8	71.0	14.7	1.5	43.1	49.8	7.1
Goed	9.6	79.9	10.4	0.1	40.4	53.8	5.8
Gaat wel	4.1	80.6	14.6	0.7	39.2	51.0	9.8
(Zeer) Slecht	2.8	89.5	7.7		31.0	49.3	19.7
Rondkomen:							
(Zeer) moeilijk	1.3	64.4	31.8	2.5	43.1	38.9	18.0
Niet makkelijk, niet moeilijk	4.7	80.4	14.8	0.1	38.2	54.2	7.6
(Zeer) Makkelijk	11.9	80.0	7.9	0.3	40.6	53.4	6.0
Vast dienstverband	11.1	82.1	6.8		37.1	51.8	11.1
Flexibel dienstverband	16.9	59.5	21.6	2.0	40.3	54.1	5.6
Zelfstandigen	14.3	54.9	29.6	1.2	47.3	49.4	3.3
Student	14.0	66.0	18.4	1.6	48.3	42.1	9.7
Totaal	8.9%	78.9%	11.7%	0.4%	40.2%	52.4%	7.4%

Impact op werk

Ongeveer zes op de tien Gelderlanders is het er (helemaal) mee eens dat *mensen vooral zelf verantwoordelijk zijn voor het vinden van werk*. Daarnaast zegt ook ruim zes op de tien Gelderlanders dat *de omscholing van werknemers die door strategische beslissingen van een bedrijf overbodig worden door deze werkgever betaald worden en dat werkgevers voor bijscholing moeten betalen als mensen onvoldoende kennis en kunde hebben*.

In hoeverre bent u het eens of oneens met de onderstaande stellingen?

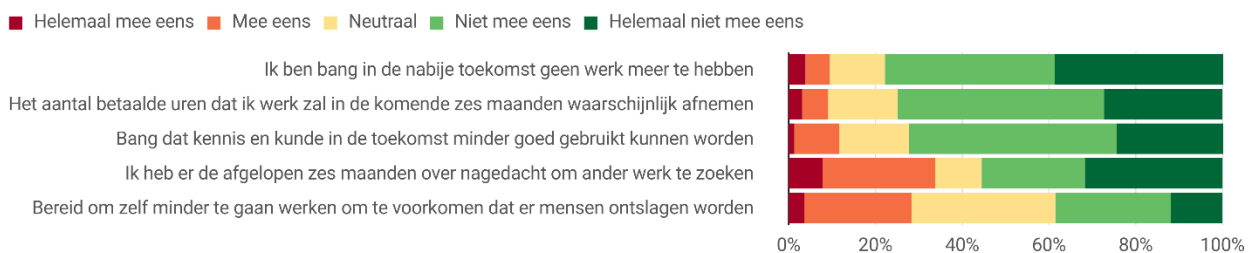

Door Kieskompas Gemaakt met LocalFocus

Bron: Onderzoek Kieskompas in Gelderland (28 augustus - 3 september 2020)

Alle Gelderlanders met betaald werk vroegen wij naar hun **carrièreperspectieven**. Bijna één op de tien Gelderlanders met betaald werk geeft aan *bang te zijn in de nabije toekomst geen werk meer te hebben* of/ en te verwachten dat hun *aantal betaalde uren de komende zes maanden waarschijnlijk zal afnemen*. Het aantal Gelderlanders dat *bang is dat hun kennis of kunde in de toekomst minder goed gebruikt kan worden* is nog iets groter. Ongeveer één op de drie werkende Gelderlanders heeft er *de afgelopen zes maanden over nagedacht om ander werk te zoeken* en iets minder dan twee op de tien zegt *actie ondernomen te hebben*.

In hoeverre bent u het eens of oneens met de onderstaande stellingen?

Door Kieskompas Gemaakt met LocalFocus

Bron: Onderzoek Kieskompas in Gelderland (28 augustus - 3 september 2020)

Jongeren, praktisch geschoolden, maar vooral ook Gelderlanders met een **flexibel dienstverband** en Gelderlanders die **(zeer) moeilijk rondkomen** zijn het **meest bang om in de nabije toekomst geen werk meer te hebben**. Eén op de zes zelfstandigen en Gelderlanders met een flexibel dienstverband verwacht dat het *aantal betaalde uren dat ze zullen werken de komende zes maanden waarschijnlijk afneemt*, terwijl minder dan één op de twintig Gelderlanders met een vast dienstverband dat verwacht. **Jongeren, theoretisch geschoolden**, Gelderlanders met een **flexibel dienstverband** en Gelderlanders die **(zeer) moeilijk kunnen rondkomen** hebben er de afgelopen zes maanden **het vaakst aan gedacht om ander werk te zoeken**. De **impact** van het coronavirus op mensen die **(zeer) moeilijk rondkomen** is **veel groter** dan voor mensen die **(zeer) makkelijk kunnen rondkomen**, waarbij de *angst om in de nabije toekomst*

geen werk te hebben zelfs tien keer zo groot is. Gelderlanders die (zeer) moeilijk rondkomen voelen de noodzaak om het leven te veranderen. **Zo heeft ruim zeven op de tien Gelderlanders die (zeer) moeilijk rondkomt er de afgelopen zes maanden over nagedacht om ander werk te zoeken.**

<i>Percentage werkende Gelderlanders (helemaal) mee eens</i>	<i>Ik ben bang in de nabije toekomst geen werk meer te hebben</i>	<i>Het aantal betaalde uren dat ik werk zal in de komende zes maanden waarschijnlijk afnemen</i>	<i>Ik ben bang dat mijn kennis en kunde in de toekomst minder goed gebruikt kunnen worden in mijn werk</i>	<i>Om te voorkomen dat er mensen binnen mijn bedrijf ontslagen worden, ben ik bereid om zelf minder uren te gaan werken</i>	<i>Ik heb er de afgelopen zes maanden over nagedacht om ander werk te zoeken</i>
18-34	11.9	7.7	10.8	23.0	44.3
35-49	8.4	10.0	12.7	39.4	42.4
50-64	8.5	8.3	11.0	23.8	22.0
65+	9.5	20.5	15.1	21.9	2.7
Man	9.1	9.6	11.3	31.9	36.6
Vrouw	9.9	8.6	12.0	23.8	30.3
Lager-opgeleid	13.7	11.9	9.6	27.0	19.0
Middel-opgeleid	8.8	6.6	13.9	30.0	35.3
Hoger-opgeleid	8.5	11.0	10.0	26.7	37.9
Rondkomen:					
(Zeer) moeilijk	42.7	19.8	45.3	32.6	70.5
Niet makkelijk, niet moeilijk	17.4	13.2	13.2	17.6	34.7
(Zeer) Makkelijk	4.6	6.9	8.9	31.6	31.7
Vast dienstverband	4.7	4.4	10.1	27.4	34.9
Flexibel dienstverband	28.1	16.9	18.9	34.3	45.4
Zelfstandigen	12.5	16.7	14.9	23.2	23.4
Dadengerichte	2.4	7.4	12.3	23.2	26.8
Middenvelder	8.3	6.5	13.0	32.4	26.9
Onbegrepen	14.7	6.8	13.3	16.4	47.3
Traditiegetrouwe	4.9	7.3	12.5	17.5	43.9
Trendsettende	9.4	15.2	15.6	40.6	48.5
Totaal	9.4%	9.1%	11.7%	28.3%	33.8%

› Gelderlanders in dienstverband

Alle werkenden **Gelderlanders in dienstverband** werden een aantal specifieke vragen gesteld. **Eén op de drie** denkt dat het voor hen **makkelijk zou zijn om een vergelijkbare baan te vinden bij een andere werkgever**, maar de verschillen tussen groepen zijn groot. **Twee op drie** Gelderlanders in dienstverband zegt gewoon **betaald te worden als ze een werkdag missen** en ongeveer één op de acht Gelderlanders heeft het gevoel dat hun **werk continu wordt gecontroleerd door hun managers**. **Bijna vier op de tien** Gelderlanders zegt **vaak veel werk te moeten doen**, hoewel maar een klein deel bang is dat zijn/haar manager vindt dat ze niet genoeg werken. En **ruim één op de twintig** Gelderlanders voelt zich wel eens **gediscrimineerd op het werk**.

In hoeverre bent u het eens of oneens met de onderstaande stellingen?

■ Helemaal mee eens ■ Mee eens ■ Neutraal ■ Niet mee eens ■ Helemaal niet mee eens

Het zou makkelijk voor mij zijn om een vergelijkbare baan bij een andere werkgever te vinden

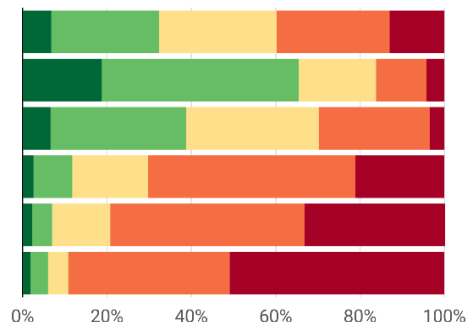
Normaal gesproken word ik gewoon betaald als ik een werkdag mis

Ik moet vaak heel veel werk doen

Mijn werk wordt continu gecontroleerd door mijn managers

Ik ben bang dat mijn managers vinden dat ik niet genoeg werk

Ik voel mij wel eens gediscrimineerd op mijn werk

Door Kieskompas Gemaakt met LocalFocus

Bron: Onderzoek Kieskompas in Gelderland (28 augustus - 3 september 2020)

Gelderlanders die **(zeer) moeilijk rondkomen** zeggen vaker dat het *eenvoudig zou zijn een vergelijkbare baan te vinden bij een andere werkgever*. Ook al geven ze vaker aan te denken gemakkelijk een vergelijkbare baan te kunnen vinden, tegelijkertijd is deze groep kwetsbaarder dan andere groepen omdat ze minder vaak betaald krijgen als ze een werkdag missen, maar ook vaker het gevoel hebben dat ze hard moeten werken, gecontroleerd worden door managers en gediscrimineerd worden op werk. Ook praktisch opgeleiden en Gelderlander met een flexibel dienstverband worden minder vaak doorbetaald als ze een werkdag missen. **Praktisch opgeleiden**, Gelderlanders die **(zeer) moeilijk rondkomen en Onbegrepen Gelderlanders** geven vaker aan zich **gediscrimineerd te voelen** op het werk. **Theoretisch opgeleiden** ervaren daarnaast vaker een **hogere werkdruk**, maar voelen zich minder kwetsbaar.

Percentage Gelderlanders in dienstverband (helemaal) mee eens	<i>Het zou makkelijk voor mij zijn om een vergelijkbare baan bij een andere werkgever te vinden</i>	<i>Normaal gesproken word ik gewoon betaald als ik een werkdag mis</i>	<i>Mijn werk wordt continu gecontroleerd door mijn managers</i>	<i>Ik voel mij wel eens gediscrimineerd op mijn werk</i>	<i>Ik moet vaak heel veel werk doen</i>
18-34	39.3	67.0	14.7	4.6	33.7
35-49	37.0	66.6	9.3	6.5	47.2
50-64	22.8	64.3	11.6	7.3	37.4
65+	14.7	50.0	8.6	2.8	22.9
Man	31.6	68.9	12.5	5.4	34.6
Vrouw	33.3	61.7	11.0	6.8	43.8
Lager-opgeleid	11.6	48.1	11.1	17.4	22.2
Middel-opgeleid	30.0	64.2	15.4	4.2	37.0
Hoger-opgeleid	42.0	72.9	7.4	4.7	46.5
Rondkomen:					
(Zeer) moeilijk	44.2	38.4	23.3	20.7	52.3
Niet makkelijk, niet moeilijk	30.0	57.1	14.6	6.7	43.1
(Zeer) Makkelijk	32.9	72.2	10.3	4.9	37.5
Vast dienstverband	32.3	71.1	11.3	6.7	40.3
Flexibel dienstverband	32.7	44.6	13.2	2.6	33.8
Dadengerichte	28.1	68.4	8.9	10.5	31.6
Middenvelder	16.4	83.8	10.8	1.4	42.5
Onbegrepen	16.9	78.8	4.6	28.8	28.4
Traditiegetrouwe	34.3	62.9	13.9	2.8	38.9
Trendsettende	24.0	84.6	11.1	7.7	30.8
Totaal	32.2%	65.5%	11.8%	6.1%	38.9%

› Gelderse zelfstandigen

Aan de Gelderse zelfstandigen werden ook een aantal specifieke vragen voorgelegd. **Ruim acht op de tien zelfstandigen is het er (helemaal) mee eens dat, *ondanks de economisch moeilijke tijd, ze hun vrijheid als ondernemer niet willen opgeven*.** Daarentegen zou bijna **één op de vijf liever in loondienst willen gaan om onzekerheid te verminderen**, waarbij drie op tien het hier overigens (helemaal) niet mee eens is. **Ongeveer vier op de tien zelfstandigen zegt *sinds de corona-uitbraak kansen voor nieuwe producten, diensten, of markten te zien*.** Binnen de groep zelfstandigen is er geen eensgezindheid over de vraag of *de overheidsmaatregelen om ZZP'ers te ondersteunen voldoende óf onvoldoende zijn*. Zo heeft bijna de helft deze stelling neutraal beantwoordt, ruim een kwart is het er (helemaal) mee eens, en bijna drie op de tien is het hier (helemaal) niet mee eens.

In hoeverre bent u het eens of oneens met de onderstaande stellingen over uw werk als ZZP'er?

Gevraagd aan de Gelderse ZZP'ers

■ Helemaal mee eens ■ Mee eens ■ Neutraal ■ Niet mee eens ■ Helemaal niet mee eens

Door Kieskompas Gemaakt met LocalFocus

Bron: Onderzoek Kieskompas in Gelderland (28 augustus - 3 september 2020)

› Omscholing en bijscholing

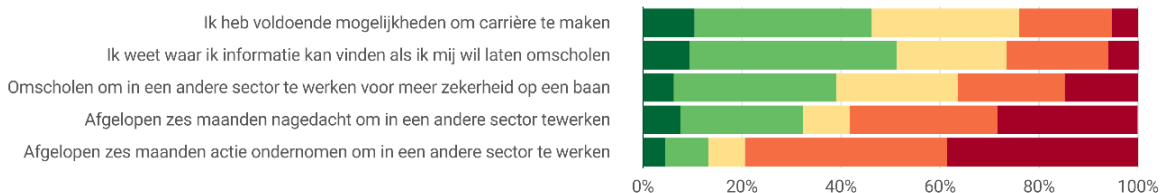
Alle Gelderlanders die op dit moment géén betaald werk hebben zijn gevraagd of ze *sinds de corona-uitbraak wel eens nagedacht hebben, óf actie ondernomen hebben, om betaald werk te vinden*. **Ruim één op de acht Gelderlanders zonder betaald werk geeft aan hier sinds de corona-uitbraak wel over nagedacht te hebben óf actie op te hebben ondernomen.** Bij gepensioneerden ligt dit veel lager (één op de honderd); terwijl het bij studenten die geen betaalde baan hebben (vier op de tien) én bij werklozen/werkzoekenden (negen op de tien) weer een stuk hoger ligt.

Alle Gelderlanders die betaald werk hebben, óf hier sinds de corona-uitbraak over nagedacht hebben óf actie op ondernomen hebben stelden wij een aantal specifieke vragen over hun carrièreperspectieven. Bijna de helft van deze groep Gelderlanders heeft het gevoel *voldoende mogelijkheden te hebben om carrière te maken* en **meer dan de helft zegt *te weten waar ze informatie kunnen vinden over omscholing*.**

In hoeverre bent u het eens of oneens met de onderstaande stellingen?

■ Helemaal mee eens ■ Mee eens ■ Neutraal ■ Niet mee eens ■ Helemaal niet mee eens

Door Kieskompas Gemaakt met LocalFocus

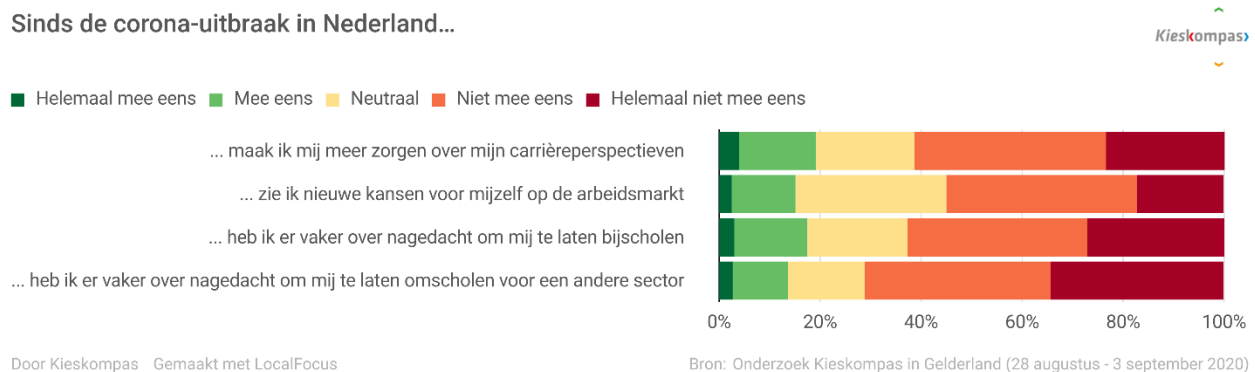
Bron: Onderzoek Kieskompas in Gelderland (28 augustus - 3 september 2020)

Bijna vier op de tien zou zich willen *laten omscholen om in een andere sector te werken met meer zekerheid op een baan*. En **ruim vier op de tien** geeft aan in de afgelopen zes maanden wel eens **nagedacht te hebben of actie ondernomen te hebben om in een andere sector te gaan werken**. Aan deze Gelderlanders vroegen wij welke sectoren ze daarbij overwogen hadden (meerdere antwoorden mogelijk). De meest genoemde sectoren zijn onderwijs (19 procent), informatie en communicatie (17 procent), cultuur recreatie en toerisme (16 procent), zorg (15 procent), openbaar bestuur (12 procent), zakelijke dienstverlening (12 procent), en de industrie (11 procent).

› Kijk op de arbeidsmarkt sinds de corona-uitbraak

Gelderlanders die studeren, betaald werk hebben, of er sinds de corona-uitbraak over nagedacht hebben óf actie hebben ondernomen om een betaalde baan te vinden, vroegen wij in hoeverre hun kijk op de arbeidsmarkt sinds de corona-uitbraak veranderd is. Bijna **twee op de tien** zegt zich sinds de corona-uitbraak **meer zorgen te maken over hun carrièreperspectief**, terwijl **drie op de twintig juist nieuwe kansen ziet voor zichzelf op de arbeidsmarkt**. Ruim één op de zes heeft sinds de corona-uitbraak **vaker nagedacht om zich te laten bijscholen** en één op de zeven vaker **om zich te laten omscholen voor een andere sector**. Deze aantallen gelden alleen voor de aangewezen groep.

Sinds de corona-uitbraak in Nederland...

Hier zijn echter grote verschillen tussen groepen zichtbaar. Zo geeft **bijna zes op de tien** Gelderlanders die **(zeer) moeilijk rondkomen** aan zich **sinds de corona-uitbraak meer zorgen te maken over hun carrièreperspectieven**, hetgeen drie keer meer dan gemiddeld is. Deze Gelderlanders hebben er ook vaker over nagedacht om zich te laten bijscholen of omscholen, wat deels ook kan verklaren dat ze vaker dan gemiddeld nieuwe kansen voor zichzelf op de arbeidsmarkt zien. **Jongeren** maken zich **meer zorgen over hun carrièreperspectieven**; zien tegelijkertijd ook **vaker nieuwe kansen voor zichzelf op de arbeidsmarkt**; én hebben ook er **vaker over nagedacht om zich te laten bijscholen of omscholen**. Het valt verder op dat theoretisch opgeleiden zich sinds de corona-uitbraak vaak meer zorgen maken over hun carrièreperspectieven dan praktisch opgeleiden, terwijl eerder naar voren kwam dat deze groep vaker denkt dat het voor hun eenvoudig zou zijn een vergelijkbare baan te vinden bij een andere werkgever.

Sinds de corona-uitbraak in Nederland...

<i>Percentage Gelderlanders die studeren, een betaalde baan hebben (of deze overwegen (helemaal) mee eens</i>	<i>... maak ik mij meer zorgen over mijn carrièreperspectieven</i>	<i>... zie ik nieuwe kansen voor mijzelf op de arbeidsmarkt</i>	<i>... heb ik er vaker over nagedacht om mij te laten omscholen voor een andere sector</i>	<i>... heb ik er vaker over nagedacht om mij te laten bijscholen</i>
18-34	22.0	20.3	15.1	17.3
35-49	24.5	16.9	15.7	21.5
50-64	13.2	9.7	12.1	15.4
65+	6.2	4.9	1.2	8.2
Man	18.0	15.1	12.3	16.5
Vrouw	20.7	15.0	15.4	18.7
Lager-opgeleid	14.9	11.5	11.0	9.2
Middel-opgeleid	19.8	15.8	13.1	18.3
Hoger-opgeleid	20.0	15.6	15.5	19.9
Rondkomen				
(Zeer) moeilijk	59.1	20.7	40.9	50.9
Niet makkelijk, niet moeilijk	26.7	11.1	18.2	17.8
(Zeer) Makkelijk	13.5	16.5	10.3	14.6
Vast dienstverband	12.9	12.8	10.4	15.0
Flexibel dienstverband	27.7	25.2	20.6	29.5
Zelfstandigen	26.1	22.4	16.5	20.2
Student	19.3	10.0	7.6	15.0
Totaal	19.2%	15.1%	13.7%	17.5%

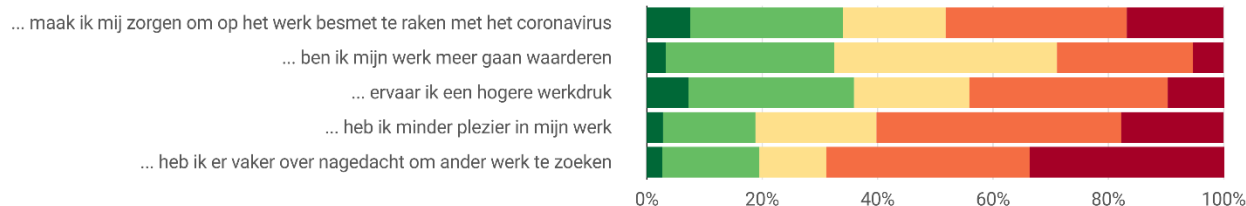
Impact corona-uitbraak op huidige baan

Eén op de drie Gelderlanders mét betaald werk maakt zich sinds de corona-uitbraak in Nederland **zorgen om op het werk besmet te raken met het coronavirus; ervaart een hogere werkdruk**. Tegelijkertijd is een even grote groep **zijn of haar het werk meer gaan waarderen**. Ongeveer één op de vijf Gelderlanders met betaald werk zegt sinds de corona-uitbraak **vaker nagedacht te hebben over het zoeken van ander werk** en geeft aan **minder plezier in het werk te hebben**.

Sinds de corona-uitbraak in Nederland...

Kieskompas

■ Helemaal mee eens ■ Mee eens ■ Neutraal ■ Niet mee eens ■ Helemaal niet mee eens

Door Kieskompas Gemaakt met LocalFocus

Bron: Onderzoek Kieskompas in Gelderland (28 augustus - 3 september 2020)

De **zorgen om op werk besmet te raken met het coronavirus** zijn ongeveer gelijk verdeeld over de verschillende leeftijdsgroepen. Wél zijn er sterkere verschillen tussen mannen en vrouwen, waarbij vrouwen zich hier meer zorgen om maken dan mannen. Wat betreft het type dienstverband maken zelfstandigen zich minder zorgen om besmet te raken met het coronavirus dan werknemers in een (flexibel) dienstverband. Ook is het duidelijk dat hoe moeilijker men rondkomt met het huishoudinkomen, des te vaker men zich **zorgen maakt om besmetting op het werk**. Bijna drie op de vier Gelderlanders die (zeer) moeilijk rondkomt maakt zich hier zorgen om. Een **hogere werkdruk sinds de corona-uitbraak** wordt vaker ervaren door vrouwen, theoretisch opgeleiden én Gelderlanders die moeilijker rondkomen. Ondanks de toegenomen werkdruk zijn vrouwen en theoretisch opgeleiden hun werk sinds de corona-uitbraak vaker meer gaan waarderen, hoewel theoretisch opgeleiden ook vaker aangeven juist minder

plezier in hun werk te hebben. Praktisch opgeleiden, Gelderlanders die moeilijk rondkomen óf een flexibel arbeidscontract hebben denken *sinds de corona-uitbraak relatief vaker na over het zoeken van ander werk*.

Percentage Gelderland met betaald baan (helemaal) mee eens	Sinds de corona-uitbraak in Nederland...				
	... heb ik er vaker over nagedacht om ander werk te zoeken	... heb ik minder plezier in mijn werk	... ben ik mijn werk meer gaan waarderen	... ervaar ik een hogere werkdruk	... maak ik mij zorgen om op het werk besmet te raken met het coronavirus
18-34	23.6	27.8	34.9	37.9	33.5
35-49	24.5	15.1	36.1	38.7	34.2
50-64	13.4	16.4	28.0	33.9	35.9
65+	4.2	8.2	26.4	13.9	27.4
Man	22.0	19.5	29.0	33.3	28.1
Vrouw	15.9	18.0	36.5	38.8	42.2
Lager-opgeleid	25.6	17.3	21.2	33.8	28.8
Middel-opgeleid	20.0	12.6	29.2	33.5	39.6
Hoger-opgeleid	16.1	26.9	40.5	39.2	30.2
Rondkomen:					
(Zeer) moeilijk	43.8	36.5	13.5	60.4	74.0
Niet makkelijk, niet moeilijk	29.0	15.8	19.7	37.3	37.7
(Zeer) Makkelijk	14.8	19.0	38.2	32.8	29.1
Vast dienstverband	18.6	20.7	30.8	35.9	36.9
Flexibel dienstverband	24.3	18.8	41.1	37.0	35.3
Zelfstandigen	22.0	12.5	29.1	38.0	24.6
Totaal	19.4%	18.8%	32.4%	35.8%	34.3%

› Toekomst van Gelderland

Tot slot vroegen we Gelderlanders - net als eind april (peiling 2: 29 april tot 4 mei) - een aantal vragen over de toekomst van Gelderland. En net als eind april denkt **iets minder dan de helft** van de Gelderlanders dat **Nederland na de corona-crisis weer op dezelfde voet verder zal gaan; ongeveer één** op de drie Gelderlanders denkt niet dat dit waar is. En ook het aantal Gelderlanders dat **hoopt dat we na de corona-crisis meer belang hecht aan het welzijn van mensen in plaats van aan economische groei is met zeven op de tien ongeveer gelijk gebleven**. Meer dan de helft van de Gelderlanders is het er (helemaal) niet mee eens *dat na de coronacrisis de nadruk meer op de economie dan op het klimaat moet liggen*. Zo'n twee op de vijf vindt niet dat de overheid door de coronacrisis minder strenge regels aan het bedrijfsleven moet stellen. Een bijdrage aan een groenere economie was eind april-begin mei voor ongeveer twee op de tien Gelderlanders een voorwaarde om financiële steun te geven aan bedrijven. Op dit moment is dat voor bijna drie op de tien Gelderlanders een voorwaarde.

In hoeverre bent u het eens of oneens met de onderstaande stellingen?

■ Helemaal mee eens ■ Mee eens ■ Neutraal ■ Mee oneens ■ Helemaal mee oneens

Door Kieskompas Gemaakt met LocalFocus

Bron: Onderzoek Kieskompas in Gelderland (28 augustus - 3 september 2020)

Mannen denken een stuk vaker dat *Nederland na de coronacrisis weer op dezelfde voet verder zal gaan* dan vrouwen; terwijl Gelderlanders met slechtere gezondheid dit een stuk minder vaak denken. Ouderen, net als vrouwen, theoretisch opgeleiden én mensen die gemakkelijker rondkomen, zeggen iets vaker dat ze hopen dat we *na de corona-crisis meer belang hechten aan het welzijn van mensen, in plaats van economische groei*. Praktisch opgeleiden, ouderen en de Onbegrepen Gelderlanders zeggen vaker dat *na de corona-crisis de nadruk moet liggen op de economie, en minder op het klimaat*. We zien ook dat hoe 'praktischer opgeleid', des te vaker men vindt dat *de overheid minder strenge regels aan het bedrijfsleven moet stellen door de coronacrisis*. Trendsettende Gelderlanders zijn het hier het minst vaak mee eens en zijn ook het vaakst van mening dat de overheid *alleen financiële steun moet geven aan bedrijven die bijdragen aan een groenere economie*, waarbij het opvalt dat veel Onbegrepen Gelderlanders dit ook vinden. Dit laat dan ook een tegenstrijdigheid zien in de groep Onbegrepen Gelderlanders.

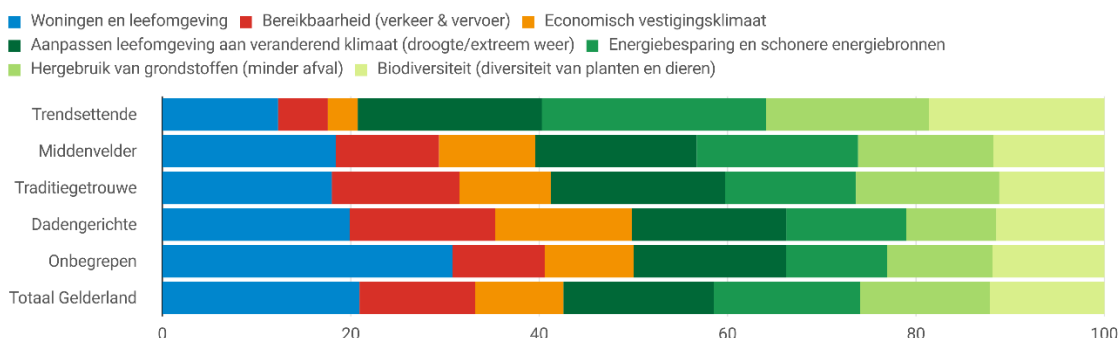
Percentage (helemaal) mee eens	<i>Na de corona-crisis zal Nederland weer op dezelfde voet verder gaan</i>	<i>Ik hoop dat we na de corona-crisis meer belang hechten aan het welzijn van mensen, in plaats van economische groei</i>	<i>Na de corona-crisis moet de nadruk liggen op de economie en minder op het klimaat</i>	<i>Door de corona-crisis moet de overheid minder strenge regels aan het bedrijfsleven stellen</i>	<i>De overheid moet alleen financiële steun geven aan bedrijven die bijdragen aan een groenere economie</i>	<i>Sinds de corona-uitbraak in Nederland koop ik vaker mijn producten in lokale winkels</i>
18-34	46.9	64.7	26.7	20.4	34.4	42.6
35-49	51.4	67.0	24.8	24.5	28.9	41.4
50-64	46.7	71.4	28.7	29.0	24.9	37.8
65+	37.9	73.0	32.9	30.3	28.2	38.4
Man	52.9	66.4	30.5	26.4	27.9	34.5
Vrouw	37.3	72.6	26.2	26.3	29.7	45.6
Lager-opgeleid	45.8	64.9	38.1	34.5	21.5	37.0
Middel-opgeleid	47.1	69.3	31.7	26.1	25.4	38.9
Hoger-opgeleid	43.0	72.7	17.0	21.0	38.6	43.1
Gezondheid:						
Zeer goed	44.9	70.2	28.3	27.8	28.7	45.9
Goed	49.0	68.0	27.5	24.8	28.9	40.9
Gaat wel	39.1	73.1	34.7	33.9	28.6	33.0
(Zeer) Slecht	25.9	69.9	18.9	13.4	27.3	28.0
Rondkomen:						
(Zeer) moeilijk	30.5	79.9	26.5	17.2	15.2	37.7
Niet makkelijk, niet moeilijk	47.6	70.6	33.7	28.1	32.8	39.0
(Zeer) Makkelijk	47.1	68.2	26.8	27.0	28.5	39.8
Dadengerichte	44.4	41.7	25.9	25.0	9.3	25.9
Middenvelder	41.1	77.8	14.5	29.2	27.7	38.3
Onbegrepen	46.3	73.1	42.2	27.9	51.1	38.8
Traditiegetrouwe	32.3	69.9	33.9	30.6	19.4	37.0
Trendsettende	41.9	93.5	0.0	6.5	77.8	30.6
Totaal	45.5%	69.3%	28.5%	26.4%	28.8%	39.8%

Uitdagingen provincie

Ook vroegen we Gelderlanders om honderd euro te verdelen over zeven uitdagingen waar de provincie aan werkt. Gelderlanders geven gemiddeld het meeste geld (21 euro) aan de uitdaging 'Woningen en leefomgeving' en gemiddeld het minste (9 euro) aan 'Economisch vestigingsklimaat'. Het valt daarbij op dat het budget redelijk gelijk wordt verdeeld over de verschillende uitdagingen en de verschillen tussen groepen wat betreft leeftijd, opleiding en geslacht beperkt zijn. De Typen Gelderlanders verschillen echter duidelijk van elkaar. Zo geven Trendsettende Gelderlanders iets meer dan twintig euro uit aan de uitdagingen 'Woningen en leefomgeving', 'Bereikbaarheid' en 'Economisch vestigingsklimaat' en bijna tachtig euro aan de 'Groen'-uitdagingen. Dadengerichte en Onbegrepen Gelderlanders reserveren ongeveer de helft voor de 'Groen'-uitdagingen, en de helft voor de uitdagingen 'Woningen en leefomgeving', 'Bereikbaarheid' en 'Economisch vestigingsklimaat'.

Hoe zou u 100 euro verdelen over de uitdagingen van de provincie?

Door Kieskompas Gemaakt met LocalFocus

Bron: Onderzoek Kieskompas in Gelderland (28 augustus - 3 september 2020)

Gemiddeld bedrag per uitdaging	Woningen en leefomgeving	Energiebesparing en schonere energiebronnen	Aanpassen leefomgeving aan veranderend klimaat	Hergebruik van grondstoffen	Biodiversiteit (diversiteit van planten en dieren)	Bereikbaarheid	Economisch vestigingsklimaat
18-34	€ 23	€ 15	€ 14	€ 13	€ 13	€ 12	€ 11
35-49	€ 19	€ 17	€ 16	€ 13	€ 12	€ 14	€ 9
50-64	€ 22	€ 15	€ 16	€ 13	€ 12	€ 13	€ 9
65+	€ 20	€ 16	€ 17	€ 15	€ 12	€ 11	€ 9
Man	€ 21	€ 16	€ 15	€ 13	€ 11	€ 13	€ 11
Vrouw	€ 21	€ 15	€ 17	€ 15	€ 13	€ 12	€ 8
Lager-opgeleid	€ 24	€ 13	€ 14	€ 14	€ 12	€ 15	€ 7
Middel-opgeleid	€ 21	€ 15	€ 16	€ 14	€ 12	€ 12	€ 10
Hoger-opgeleid	€ 19	€ 17	€ 18	€ 14	€ 13	€ 10	€ 10
Dadengerichte	€ 20	€ 13	€ 16	€ 10	€ 11	€ 15	€ 15
Middenvelder	€ 18	€ 17	€ 17	€ 14	€ 12	€ 11	€ 10
Onbegrepen	€ 31	€ 11	€ 16	€ 11	€ 12	€ 10	€ 9
Traditiegetrouwe	€ 18	€ 14	€ 19	€ 15	€ 11	€ 14	€ 10
Trendsettende	€ 12	€ 24	€ 20	€ 17	€ 19	€ 5	€ 3
Totaal	€ 21	€ 16	€ 16	€ 14	€ 12	€ 12	€ 9